

Czytające szkoły? Tak!

Książka jest największym darem, jakim człowiek obdarował drugiego człowieka. Umiejętność czytania jest jak oddychanie. Czytanie dla przyjemności jest jak latanie.

W Zespole Szkół Ogólnokształcących Integracyjnych nr 7 w Krakowie¹ (ZSOI nr 7) czerpiemy radość z czytania. Wiemy, jaką odgrywa ono rolę w edukacji dzieci i młodzieży. Nie dziwi więc hasło „Czytające szkoły” – przecież stale czytamy: plan lekcji, wykaz podręczników, imiona i nazwiska uczniów i nauczycieli, wypracowania i polecenia. Jak to wygląda u nas? Po co do szkolnej biblioteki przychodzą dzieci z przedszkola? Jak głośne czytanie wpływa na naszych małych i dużych uczniów?

Czytelnik potrzebny od zaraz!

„Dziecko nie będzie czytać, jeśli nie czytają mu rodzice”

Kacper, 14 lat

W dobie komputerów, e-booków, audiobooków i elektroniki trudno zachęcić uczniów do czytania tradycyjnych książek. Pokolenie obrazkowe chciałoby połączyć czytanie z ruchomymi ilustracjami, bohaterami, którzy przenoszą w świat fantazji, baśni. Działania zachęcające do czytania proponowane w naszej szkole przedstawiają książkę jako integralną część współczesnej kultury. Dlatego też w naszej bibliotece znajdują się też filmy, audiobooki, programy multimedialne, które mają swoje pierwowzory w postaci drukowanej.

Czytelnika najłatwiej jest wychowywać od dziecka, więc w naszej szkole edukacja czytelnicza zaczyna się od przedszkola. Tu otwiera się pole do popisu przed biblioteką szkolną, która na co dzień obsługuje 1250 czytelników (1100 uczniów oraz 150 nauczycieli)

i dysponuje 16-tysięcznym księgozbiorem.

Projekt: popularyzacja czytelnictwa

Proponujemy uczniom nowatorskie i różnorodne działania w zakresie popularyzacji czytelnictwa. Jednym z nich jest projekt „Czytamy przedszkolakom”, który realizujemy od trzech lat. Przez cały rok w bibliotece głośno czytamy dzieciom z przedszkola, przygotowujemy inscenizacje, wystawy książek, prezentacje multimedialne oraz konkursy.

Zachęcamy uczniów ze starszych klas do czytania młodszym kolegom i koleżankom. Zaobserwowaliśmy, że dzięki temu ciekawemu doświadczeniu dzieci z przedszkola chcą kontynuować naukę w naszej szkole, a gimnazjaliści otwierają się na samodzielne działania. Na uwagę

zasługuje Oliwia Woszczyna, od tego roku absolwentka naszej szkoły, która sama zgłosiła się do nas z propozycją czytania dzieciom z przedszkola. Odwiedzała grupę przedszkolną, czytała, a dzieci uwielbiały się z nią spotykać.

Piętnastolatka tak wspomina wspólne czytanie z najmłodszymi: „Kocham dzieci za ich dziecinność. Za szczerłość i uśmiech, ale też i smutną minę, w których nie ma ani kropli fałszu. Uwielbiam spędzać z nimi czas i od nich się uczyć. Bo radość przynosi radość. Ja daję coś im, ale one dają też mi bardzo wiele.

Bardzo chciałam włączyć się w akcję czytania dzieciom, żeby z nimi po prostu pobyc. Zobaczyć, jak to jest; przekonać się, czy chciałabym w przyszłości z nimi pracować. Wystarczyło wejść do sali i zobaczyć te uśmiechy, że wszyscy siedzą już

¹ ZSOI nr 7 jest szkołą maltańską. W skład zespołu szkół wchodzi: Samorządowe Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi nr 32 im. Ludwika Jerzego Kerna (od 1 września 2012 r.), Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 90 im. Polskich Kawalerów Maltańskich i Gimnazjum z Oddziałami Integracyjnymi nr 75 im. Polskich Kawalerów Maltańskich (placówka utworzona w 2002 r. pod nazwą Gimnazjum Integracyjne nr 75, powyższą nazwę przyjęła 1 września 2013 r.).

w kółku i czekają. Albo wychodząc, słyszeć „Kiedy przyjdiesz znowu?”. Żeby poczuć, że warto. Warto czytać dzieciom. Fascynujące jest, jak potrafią się zainteresować, gdy tylko poświęci się im trochę uwagi. Jak potrafią dyskutować już w takim wieku na temat przeczytanego tekstu.

Pewnego razu podszedł do mnie chłopiec i zaczął opowiadać mi o swojej babci. Że ona tak mu nie czyta, bo jest chora, ale on jej pomaga i robi jej herbatę. Dzieci potrzebują rozmowy. Potrzebują poświęconego im czasu. Jestem bardzo szczęśliwa, że dzięki akcji organizowanej w moim gimnazjum mogłam się w ten sposób realizować i mam nadzieję, że będę to robić nadal. Z niecierpliwością czekam na kolejne akcje głośnego czytania”.

Maluchy są stałymi czytelnikami biblioteki szkolnej. Głośne czytanie przez nauczyciela prowadzącego grupę i przez gości z zewnątrz wzbogaca słownictwo najmłodszych, wspomaga naukę czytania i pisanie, uczy samodzielności, wpływa na łatwiejszą i szybszą integrację ze społecznością szkolną.

W bibliotece szkolnej są realizowane projekty, w których biorą udział również uczniowie gimnazjum. Głównym celem jednego z nich było przygotowanie kącika czytelniczo-przeznaczonego dla najmłodszych czytelników naszej szkoły. Zadaniem uczniów były: promocja książek o przygodach Kogutka Ziutka, zorganizowanie spotkania autorskiego z Barbarą Sudoł, przygotowanie inscenizacji z postaciami z książek, nagranie audiobooków oraz nawiązanie współpracy z Wydawnictwem Skrzat.

Kącik czytelniczo-terapeutyczny, który dzięki naszym gimnazjalistom

Gimnazjaliści nagrywają audiobooka

istnieje w bibliotece, cieszy się ogromną popularnością nie tylko wśród najmłodszych, lecz także dzieci z klas 4–6 i gimnazjum. Jest miejscem, w którym uczniowie i nauczyciele czytają na głos i w ciszy. Starsi czytają młodszym, młodszy stawiają pierwsze kroki w samodzielnym czytaniu. Kącik jest odwiedzany na każdej lekcji i na każdej przerwie w godzinach pracy biblioteki szkolnej.

Audiobooki nagrane przez uczniów są wykorzystywane podczas zajęć lekcyjnych, bibliotecznych w klasach 1–3 SP i w przedszkolu.

W przypadku drugiego projektu uczniowie poznali 10 powodów, dzięki którym Kraków został Miastem Literatury UNESCO (miejsca, wydarzenia, instytucje, autorzy). Gimnazjaliści przeprowadzili wywiady z przedstawicielami krakowskich wydawnictw, poznali Targi Książki w Krakowie, brali udział w warsztatach fotograficznych i z emisji głosu, nagrali audiobooki.

Czytajmy na głos!

Od 13 lat nasza szkoła bierze udział w akcji „Cała szkoła czyta dzieciom” w ramach kampanii Fundacji ABC

XXI „Cała Polska Czyta Dzieciom”.

W 2013 r. włączyliśmy szkołę do programu „Mądra szkoła czyta dzieciom”, który realizujemy poprzez: dobór odpowiedniej literatury do głośnego czytania – na lekcjach przez nauczycieli, w świetlicach szkolnych, w bibliotece, w grupach przedszkolnych przez nauczycieli, przez radiowęzeł szkolny, podczas święta szkoły.

„Staram się czytać z moimi dziećmi w klasie codziennie. Uważam, że regularność pozwala im wejść w pewien rytm. Dzieci czekają na dalsze losy bohaterów, na tajemnice i niespodzianki. I kochają to!

Dlaczego czytanie? Dla mnie to spotkanie z pięknym żywym językiem (innym od tego, którym posługujemy się na co dzień), poszerzenie swoich horyzontów myślowych, wyobraźniowych, zabawa w krainie wyobraźni. Słowo słyszane budzi emocje, wrażliwość. Literatura pokazuje bohaterów, pewne postawy, które możemy albo podziwiać, albo się z nimi nie zgadzać. Ale najważniejsze, że czytanie może obudzić własny świat dziecka. Dlaczego głośne czytanie? Bo dźwięk słowa połączony z obudzoną

Nasi uczniowie na Targach Książki w Krakowie

wyobraźnią budzi do kreatywności i własnej wrażliwości na siebie i na innych.

Katarzyna Dziedzic, nauczycielka w klasie 2 SP

Do głośnego czytania dzieciom wybieramy książki skierowane do nich, zrozumiałe, rozwijające poczucie humoru, niosące przesłanie szacunku wobec dziecka, ludzi, zwierząt, przyrody, niosące jednoznaczny przekaz moralny, promujące wzorce właściwych postaw i zachowań.

Współpracujemy z krakowskimi bibliotekami: Wojewódzką Biblioteką Publiczną, Pedagogiczną Biblioteką Wojewódzką, Biblioteką Uniwersytetu Papieskiego oraz Towarzystwem Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich. Bierzymy udział w spotkaniach autorskich, konkursach, wystawach.

Najważniejszy jest coroczny Tydzień Głośnego Czytania realizowany zgodnie z ustalonym harmonogramem, w ramach którego, oprócz czytania w szkole, czytamy w ośrodkach pozaszkolnych, tj.: w Uniwersyteckim Szpitalu Dziecięcym w Prokocimiu,

Maltańskim Centrum Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym i ich Rodzinom, Zespole Szkół Specjalnych nr 11 w Krakowie. Dla dzieci chorych i niepełnosprawnych przygotowujemy specjalny program, który zawiera także taniec, śpiew oraz grę na instrumentach w wykonaniu uczniów naszej szkoły. Ważną inicjatywą jest również coroczny udział naszej szkoły w krakowskich targach książki organizowanych w Krakowie.

Dzięki wprowadzonemu przez bibliotekę głośnemu czytaniu nasi uczniowie pozytywnie się zmieniają. Nastąpiły: poprawa poziomu wypowiedzi ustnych i pisemnych, zwiększenie zasobu słownictwa, wzrost wiedzy ogólnej, wzrost zrozumienia tekstów, rozwój wyobraźni i poczucia humoru, wzrost zaangażowania rodziców w czytanie dzieciom w domu, rozwój czytelnictwa. Następstwem głośnego czytania jest także wzrost średniej wartości EWD naszej szkoły zarówno na poziomie szkoły podstawowej, jak i gimnazjum. Na egzaminach nasi uczniowie osiągają coraz lepsze rezultaty w zakresie czytania ze zrozumieniem, umiejętności korzystania ze źródeł informacji.

W 9-stopniowej skali staninowej osiągamy wysokie wyniki – w 2014 r. szkoła została uplasowana na 8 staninie.

Dzięki naszym staraniom czytanie stało się także ważnym elementem integracji młodzieży zdrowej i niepełnosprawnej.

Swoimi odczuciami na temat głośnego czytania w klasie podzieliła się z nami Liliana Dziewit, nauczycielka w 4 klasie SP: „Wszyscy chcemy, aby nasze dzieci wyrosły na mądrych, dobrych i szczęśliwych ludzi. Jest na to sposób – czytamy dzieciom.

Wspólne czytanie jest formą mądrego kontaktu z dzieckiem i doskonałą metodą wychowawczą. Kierując się dbałością o rozwój intelektualny i emocjonalny swoich uczniów, codziennie czytam im głośno przez 20 minut. Staram się, aby czytanie stało się dla nich przyjemnością i potrzebą. Podczas zajęć lekcyjnych i prowadzonych przez trzy lata koła literackiego zachęcałam swoich wychowanków do kontaktu z książką, dobrym tekstem literackim ukazując im zalety głośnego czytania. Zaobserwowałam, że głośne czytanie buduje mocną więź między dorosłym a dzieckiem, tworzy skojarzenia czytania z przyjemnością i poczuciem bezpieczeństwa, niezwykle stymuluje rozwój mózgu, przynosi ogromną wiedzę ogólną, rozbudowuje słownictwo, uczy myślenia, pomaga w zrozumieniu ludzi, świata i siebie.

Daje też kontakt z bogactwem doświadczeń niemożliwych do zdobycia samemu, rozbudza zainteresowania, rozwija wyobraźnię, stymuluje rozwój emocjonalny, rozwija wyobraźnię i empatię, uczy wartości oralnych, wpływa na zmianę negatywnych postaw na pozytywne, buduje samouznanie – dziecko czuje

się ważne, kochane i coraz bardziej kompetentne, ułatwia samodzielne czytanie daje podwaliny pod sukces w mówieniu, pisaniu i czytaniu, chroni przed uzależnieniem od komputera i telewizji, uczy właściwych sposobów rozwiązywania problemów i konfliktów, kształtuje nawyk czytania na całe życie, jest najlepszą inwestycją w pomyślną przyszłość dziecka.

Postanowiłyśmy zapytać o zdanie również dzieci z klasy Pani Liliany. Obecnie są uczniami klasy 4 szkoły podstawowej, którzy od 1 września przychodzą do biblioteki, pomagają w pracach np. z nowymi podręcznikami. Dbają o porządek na półkach, podlewają kwiaty, promują nowe książki i co najważniejsze proponują nowe, ciekawe tytuły. Dzieci powiedziały:

„Głośne czytanie mojego nauczyciela na lekcjach było dla mnie bardzo przyjemną częścią pobytu w szkole. Na pewno zachęciło do samodzielnego czytania oraz rozwinęło moją wyobraźnię. Poza tym poznałem wiele nowych słów i ich znaczenie”
Jakub, 10 lat

„Nauczyciel powinien głośno czytać klasie, bo dzieciom to sprawia przyjemność i nauczyciel w ten sposób może zachęcić dzieci do czytania i tym samym do odwiedzania biblioteki. Dzieci rozpoczynające naukę nie zawsze potrafią czytać, ale chętnie słuchają historii czytanych przez nauczyciela. Wtedy mogą przenieść się w świat wyobraźni. Przeczytaną lekturę można potem omawiać oraz wymyślać do niej różne obrazy”
Aleksandra, 10 lat

Do kampanii włączamy naszych absolwentów. Pozyskujemy też

Zajęcia w bibliotece

fundusze na rozwój biblioteki. Uczniowie zdobywają laury podczas konkursów literackich, czytelniczych (*Małopolski Konkurs Pięknego Czytania, Drzewko recenzji, Jak Lolek został papieżem, Taki duży, taki mały*), plastycznych. Organizujemy także konkurs *Wydajemy własną książkę*. Dzięki niemu nasza biblioteka wzbogaciła się o ponad 80 książek, które są napisane przez naszych uczniów.

Książki nie tylko w szkole

W naszej szkole mamy uczniów, którzy samodzielnie piszą wiersze, opowiadania i książki. Niektórym z nich udaje się nawet zaistnieć na rynku księgarskim, tak jak Bartkowi Wychowańskiemu, który wydał *Kroniki magii* własnego autorstwa. Inni próbują swoich możliwości na łamach lokalnej prasy i biorą udział w konkursach literackich na różnym szczeble. Ubiegłoroczna klasa III SP napisała książeczkę o przygodach Maltanka, która ma zostać opublikowana z okazji 30-lecia naszej szkoły.

Głośno czytamy na lekcjach, zielonych szkołach, ale książki towarzyszą nam również w wielu akcjach, które niekoniecznie z czytaniem muszą się kojarzyć.

Ponieważ jesteśmy szkołą maltańską, naszym zadaniem jest pomaganie innym². W naszej szkole wolontariat ma wiele imion. Również my, nauczyciele bibliotekarze, włączamy się w działalność wolontaryjną. Działamy zgodnie z hasłem Flory Edwards: „Kiedy pomagamy innym, pomagamy sobie, ponieważ wszelkie dobro, jakie dajemy, zatacza koło i powraca do nas”. Bierzemy udział w akcjach (są to stałe akcje realizowane od kilku lat): „Szlachetna Paczka”, „Opłatek Maltański”, „Zamień lizaka na uśmiech dziecka” – pacjenta z Uniwersyteckiego Szpitala Dziecięcego w Prokocimiu. W 2014 r. doszły jeszcze dwie akcje: „Pomoc Ukrainie” oraz „Mały Wolontariat”.

Dookoła jest wiele instytucji inspirujących nas do współpracy,

² Maksymą patrona szkoły – Zakonu Maltańskiego – jest: „obrona wiary i pomoc potrzebującym”. Maksymą naszej szkoły – szkoły integracyjnej, do której uczęszczają przedszkolaki, uczniowie klas 1–3, 4–6 i 1–3 gimnazjum – jest „czerpanie radości z czynienia dobra”. Maksymą biblioteki – „czerpanie radości z czytania i czytania innym”.

do działań na rzecz potrzebujących. Jedną z takich inspiracji jest Cecylka Knedelek, bohaterka książki Joanny Krzyżanek *Dobre uczynki Cecylki Knedelek*. Podczas spotkań małych wolontariuszy czytamy głośno tę książkę i włączamy się w łatwiejsze do realizacji akcje, np. „Marzycielska poczta” czy „Listy dla Elizki”.

„Z dzieckiem w świat wartości” to program wychowawczy promujący wartości ważne dla młodego człowieka wpływające na kształtowanie jego osobowości oraz postaw. Wszystkie działania wspierają edukacyjną i wychowawczą działalność szkoły. Dzięki temu możemy obserwować, jak nasi uczniowie stają się mądrymi, kulturalnymi i szczęśliwymi ludźmi. Działania te stały się ważnym elementem integracji młodzieży zdrowej i niepełnosprawnej. Biblioteka ma w tym szczególnie udział – promujemy literaturę, przysłowia, aforyzmy na temat poszczególnych wartości. Zakupiliśmy także książki na temat świata wartości.

Czytamy więcej i więcej

Chcąc poznać i upowszechnić faktyczne zainteresowania czytelnicze uczniów oraz dostosować księgozbiór biblioteki do zainteresowań naszych czytelników, co roku zachęcamy uczniów do składania dezyderatów.

W tym roku wzięliśmy też udział w dwóch ogólnopolskich akcjach: konkursie „Książki naszych marzeń” organizowanym przez Ministerstwo Edukacji Narodowej i w Ogólnopolskich Wyborach Książek organizowanych przez redakcję miesięcznika „Biblioteki w Szkole” pod patronatem Joanny Kluzik-Rostkowskiej.

W ramach konkursu „Książki naszych marzeń” został zrealizowany film *Musimy je mieć*, reklamujący książki, które uczniowie chcieliby znaleźć w bibliotece szkolnej. W realizacji filmu brali udział uczniowie z wszystkich etapów edukacyjnych.

Ogólnopolskie Wybory Książek zostały zorganizowane 2 lutego 2015 r. Patronat nad przedsięwzięciem w naszej szkole objął Artur Ławrowski, dyrektor ZSOI nr 7. W wyborach wzięli udział uczniowie z każdego etapu edukacyjnego (850 uczniów). Powołano trzy komisje wyborcze, przygotowano urny wyborcze, reklamowano wybory w szkole, na stronie internetowej, przez radiowęzeł, na tablicy interaktywnej. Wyniki wyborów przesłano do redakcji „Biblioteki w Szkole”. Mamy nadzieję, że wybory te przyczynią się do przeznaczania przez MEN

funduszy na zakup książek do biblioteki szkolnej.

Promocja czytelnictwa w szkole wymaga ogromnego zaangażowania rodziców, nauczycieli, ale głównie dyrekcji szkoły oraz władz lokalnych. Dyrektor naszej szkoły, który wspiera nasze działania i włącza się w akcje czytelnicze podkreśla, że: „Biblioteka szkolna jest najważniejszą pracownią dydaktyczną”.

Szkoła bez czytania nie istnieje. Robimy wszystko, aby z głośnego czytania uczniowie, rodzice, nauczyciele i nasi czytający goście wyciągnęli jak najwięcej dobrych emocji. Dlatego, promując czytelnictwo, współpracujemy z wieloma instytucjami – uczymy się od nich, podglądamy ich pracę. Mamy nadzieję, że nasze działania będą inspiracją dla kolejnych czytających szkół.

Liderki organizujące kampanię czytania dzieciom oraz wdrażające programy edukacyjne Fundacji ABC XXI Cała Polska Czyta Dzieciom w ZSOI nr 7 w Krakowie. Aktywne członkinie Towarzystwa Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich oddział w Krakowie. Obie Panie łączy miłość do książek i czworonogów oraz zaszczytny tytuł Kreatywnego Nauczyciela w roku szkolnym 2014/2015.

Justyna Czyż-Seidel

Po pierwsze – mama 5-letniego Leonka. Od 6 lat pracuje w szkolnej bibliotece w ZSOI nr 7, w której łączy zawód bibliotekarza z zawodem animatora społeczno-kulturalnego. Członek zarządu Towarzystwa Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich Oddział w Krakowie. Uwielbia literaturę

dziecięcą, wiersze Danuty Wawilów i kryminały. W swojej pracy najbardziej lubi spotkania z najmłodszymi czytelnikami, którzy po pierwszych słowach czytanego im tekstu przenikają w opisywany w książce świat. Wiosną marzy o nurkowaniu i rodzinnym wyjeździe w wakacje, latem o nartach, jesienią czeka na Targi Książki, a zimą? Zimą zjada własnoręcznie zrobione konfitury.

Teresa Stanisławczyk

Mama 2 dorosłych synów i szczęśliwa babcia, od 36 lat związana ze szkołą, z wykształcenia geograf. Przez 10 uczyła geografii w łódzkiej szkole. Od 26 lat tworzy i rozwija szkolną bibliotekę w ZSOI nr 7. Od początku współpracuje z Fundacją ABC XXI Cała Polska czyta dzieciom. Za swoją działalność otrzymała medal. Dzięki jej staraniom czytanie stało się ważnym elementem integracji młodzieży zdrowej i niepełnosprawnej. Jako pierwszy nauczyciel bibliotekarz była nominowana do tytułu Bibliotekarza Roku województwa małopolskiego. Jej pasją są książki autobiograficzne, podróże. Uwielbia wycieczki rowerowe i górskie, a także pływanie, ale głównie w ciepłych wodach.

